

ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสามารถในการจัดการนวัตกรรมที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน
ของเกษตรกร
Causal Factors of innovation management that affecting the Farmers
Performance

สุดารัตน์ พิมลรัตน์กานต์*

Sudarat Pimonratanakan*

วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*

College of Logistics and Supply Chain, Suan sunandha Rajabhat University*

sudarat.pi@ssru.ac.th*

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการนวัตกรรม และผลการดำเนินงานของเกษตรกร 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของความสามารถในการจัดการนวัตกรรม ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการนวัตกรรม ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของเกษตรกร เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางความสามารถในการจัดการนวัตกรรมสำหรับเกษตรกร การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับเกษตรกร จำนวน 340 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีปรากฏการณ์วิทยา โดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับเกษตรกร จำนวน 15 คน สถิติที่ใช้ในสมมติฐาน คือ Structural Equation Modeling (SEM) ผลการวิจัย พบว่า 1) ความสามารถในการจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน 2) ความสามารถในการจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับการผลการดำเนินงานของเกษตรกร 3) ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับผลการดำเนินงานของเกษตรกร 4) การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความสามารถในการจัดการนวัตกรรม 5) การสร้างมูลค่าเพิ่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความสามารถในการจัดการนวัตกรรม การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า โมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี พิจารณาได้จากค่า $\chi^2 = 76.13$ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.11 (p-value = 0.11) ค่า CFI = 1.00 ประโยชน์จากการวิจัยนี้อธิบายถึงความสามารถในการจัดการนวัตกรรมที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร โดยสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการบริหารเป็นแนวทางในการจัดการนวัตกรรมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดได้เติบโตอย่างมั่นคงและความสามารถในการแข่งขันตลาดต่างประเทศ ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นกับองค์กรต่อไป

Keyword: การสร้างมูลค่าเพิ่ม, ความได้เปรียบทางการแข่งขัน, ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม, ผลการดำเนินงานของเกษตรกร

Abstract

This research aimed 1) to study the causal factors affect Innovation management and Farmers performance. 2) To study the influence of causal factors on Innovation management affects the Farmers performance. 3) To study guidelines for Innovation management that affects the operations of farmers to lead to the creation of policy recommendations for farmers the country. This research is mixed method research. The sample is used in the farmers, consisting of 340 places. The research instrument was a questionnaire and qualitative research using phenomenological methods. From in-depth interviews with 15 farmers. The statistics used in the assumptions Structural Equation Analysis (SEM), research results found that 1) Innovation management has a positive direct influence on competitive advantage 2) Innovation management has a positive direct influence on Farmer performance 3) Competitive advantage has a positive direct influence on Farmers performance 4) Increasing competitive potential has a positive direct influence on Innovation management 5) Creating added value has a direct and positive influence on Innovation management. Confirmatory factor analysis found that hypothesized model is consistent with the model has high accuracy. Considered from $\chi^2 = 76.13$, p-value = 0.11 and the CFI = 1.00. The benefit of this research can be to explain the innovation management that affect farmers' performance. The results of the study can be used in management as a guideline for managing innovation and technological progress. Businesses need to adapt and respond to changes in the environment in order for the business to survive, grow steadily and be able to compete in international markets. Which leads to good results for the organization in the future.

Keyword: Increasing potential competition, competitive advantage, Innovation management, Farmers Performance

บทนำ

ปัจจุบันการยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้เติบโตได้อย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาสู่การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพมีความปลอดภัยรวมถึงการยกระดับผลิตผลผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมในองค์กร (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2565) อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) มีเป้าหมายในการปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม โดยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการสำคัญให้สูงขึ้น และสามารถตอบโจทย์พัฒนาการของเทคโนโลยีและสังคมยุคใหม่ โดยมุ่งเน้นให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูงและสามารถแข่งขันได้ ในการส่งเสริมให้เป็นผู้ประกอบการยุคดิจิทัล (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2567) ซึ่งในหนึ่งหลักการที่ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศคือในภาคส่วนของผู้ประกอบการสินค้าเกษตรที่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยในประเทศไทย

สภาพในปัจจุบันของประเทศไทยนั้นมีการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบชะลอตัวและอยู่ในระดับต่ำ โดยมีปัจจัยสำคัญจากการพึ่งพาต่างประเทศสูงทั้งด้านการค้า การลงทุน และเทคโนโลยี จึงทำให้ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ทิศทางการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเพื่อการก้าวออกจากประเทศรายได้ปานกลางสู่ประเทศรายได้สูง

ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) อยู่ในกลุ่ม 1 | วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี

นั้น ต้องปรับสู่การยกระดับการผลิตสินค้าและบริการที่เน้นการใช้ทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนั้นประเทศจึงต้องมีการลงทุนด้านนวัตกรรมและทุนมนุษย์ที่สูงขึ้น เพื่อสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการตั้งแต่ระดับต้นทางถึงปลายทาง เพื่อรองรับความต้องการที่หลากหลาย ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องยกระดับประเทศไปสู่การผลิตและบริการในระดับที่สูงขึ้น (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2565) และส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนของภาคส่วนคือผู้ประกอบการสินค้าเกษตรที่ผลิตส้มโอเพื่อการส่งออกที่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยในประเทศไทย

จากแผนพัฒนาจังหวัดนครปฐมปี 2566-2570 ได้ส่งเสริมผลักดันศักยภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญคือส้มโอ เนื่องจากส้มโอเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครปฐม ได้แก่ ส้มโอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมจึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีเกษตรกรทำสวนส้มโอมีแนวโน้มผลผลิตเพิ่มขึ้นและการควบคุมคุณภาพในการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากการวิเคราะห์สัดส่วนการส่งออกและมูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์ส้มโอแนวโน้มเป็นไปได้ว่าผลิตภัณฑ์ส้มโอของประเทศไทยในมุมมองของตลาดโลกอยู่ในช่วงของการพัฒนาผลิตภัณฑ์และยกระดับคุณภาพของส้มโอของไทยได้ (แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม ปี 2566-2570, 2567)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาวิจัยนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและเป็นการผลักดันให้เกษตรกรเกิดการจัดการนวัตกรรม โดยผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนงานต่าง ๆ ให้เกิดความเหมาะสมในการจัดการนวัตกรรมมีแนวปฏิบัติที่ดีเลิศ รวมทั้งเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นนวัตกรรมของเกษตรกร การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งศักยภาพที่มีทำให้เกิดความสร้างสรรค์เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ๆ ภายในองค์กร ตลอดจนทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของเกษตรกรเพื่อการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยได้อย่างมั่นคงยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสามารถในการจัดการนวัตกรรม และผลการดำเนินงานของเกษตรกร
- 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุของความสามารถในการจัดการนวัตกรรม ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการนวัตกรรม ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของเกษตรกร เพื่อนำไปสู่การสร้างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแนวทางความสามารถในการจัดการนวัตกรรมสำหรับเกษตรกร

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การจัดการนวัตกรรม

ลักษณะของการจัดการนวัตกรรมเป็นบุคคลหรือองค์กรที่สามารถบริหารจัดการภายในองค์กร มีการวางแผนงานระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องในเป้าหมายองค์กรโดยอาศัยการจัดสรรทรัพยากร การสร้างแนวทางหรือวิธีการใหม่ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรกำหนดไว้ (ธีรพล วินิจวัฒน์โกมล, 2566) รวมถึงนวัตกรรมกระบวนการจัดการใหม่ที่ส่งผลอย่างมีประสิทธิภาพต่อการให้บริการซึ่งเป็นการปรับปรุงรูปแบบการบริการใหม่ให้กับสินค้าและบริการรวมถึงความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการพัฒนาสินค้าในกระบวนการใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าในปัจจุบัน โดยการบูรณาการศักยภาพการบริหารจัดการขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการสร้างคุณค่าของการบริการ (อัศภพ ทยานศิลป์, 2567)

ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันของกลุ่ม มุ่งสร้างความแตกต่างที่มีความหลากหลายมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ด้านความได้เปรียบทางด้านต้นทุน มีการลดต้นทุนจากการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น โดยการมุ่งตลาดเฉพาะส่วน โดยขายให้สมาชิกในเครือข่ายเท่านั้น และการตอบสนองอย่างรวดเร็วโดยต้องมีการขนส่งอย่างรวดเร็ว (พรศิริ วิรุณพันธ์, 2567) รวมถึงความได้เปรียบทางการแข่งขันในการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นการนำผลิตผลมาแปรรูปจากลักษณะเดิมไปเป็นกระบวนการผลิตซึ่งอาจเกิดจากการแปรรูปตามธรรมชาติให้ต่างไปจากเดิม ส่งเสริมให้เกิดอาชีพการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรไปสู่การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารชนิดใหม่ วิธีการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Community Enterprise Promotion Division, Department of Agricultural Extension, 2020)

ผลการดำเนินงานของเกษตรกร

ผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการองค์กร ทั้งในส่วนการบริหารจัดการงานและการกำหนดกลยุทธ์การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ผู้นำจึงเป็นตัวกำหนดผลการดำเนินงานขององค์กรได้รวมถึงความผูกพันของบุคลากรที่แสดงถึงความเต็มใจของบุคลากรในการพยายามเพื่อประโยชน์ขององค์กรและผลการดำเนินงานขององค์กร (Biljana et al., 2020) รวมถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เช่น สภาวะตลาด ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความภักดีและคุณภาพของลูกค้าซึ่งล้วนเป็นความท้าทายสำหรับการดำเนินการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานขององค์กรในภาคเอกชนเช่นผลการดำเนินงานทางการเงินผลการดำเนินงานด้านธุรกิจและประสิทธิภาพขององค์กร (Zainon et al., 2020)

การเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน

การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันเป็นการบอกความมีเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของท้องถิ่น และนำมาซึ่งการเกิดคุณค่าเพิ่มของชุมชน สร้างเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในชุมชน (Astara et al., 2020) อีกทั้งศักยภาพในการแข่งขันและสร้างมูลค่าเพิ่มได้ เนื่องจาก SMEs ใช้เงินทุนจำนวนไม่สูงมากมีการบริหารจัดการที่ไม่ซับซ้อนเมื่อเทียบกับกิจการขนาดใหญ่ ดังนั้นบทบาทของ SMEs จึงไม่ได้เป็นเพียงกิจการที่สนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในระดับธุรกิจภาคประชาชนที่นำไปสู่การกระจายรายได้ที่ดีขึ้นซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งต่อระบบเศรษฐกิจและสนับสนุนให้เศรษฐกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน (Chatwiriyant et al., 2021)

การสร้างมูลค่าเพิ่ม

การสร้างมูลค่าเพิ่มจึงสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากการสร้างมูลค่าเพิ่มที่มากกว่าคู่แข่งทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจมากขึ้น โดยเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นการเสนอผลประโยชน์ที่ผู้บริโภคต้องการ อีกทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากลูกค้าเพราะเชื่อมั่นในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มสามารถสร้างความแตกต่างจากคู่แข่งในภาวะที่มีการแข่งขันอย่างสูง และทำให้องค์กรมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Khamyingyong, 2023)

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นสมมติฐานการวิจัย ได้แก่

H 1 = ความสามารถในการจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน

H 2 = ความสามารถในการจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับการผลการดำเนินงานของเกษตรกร

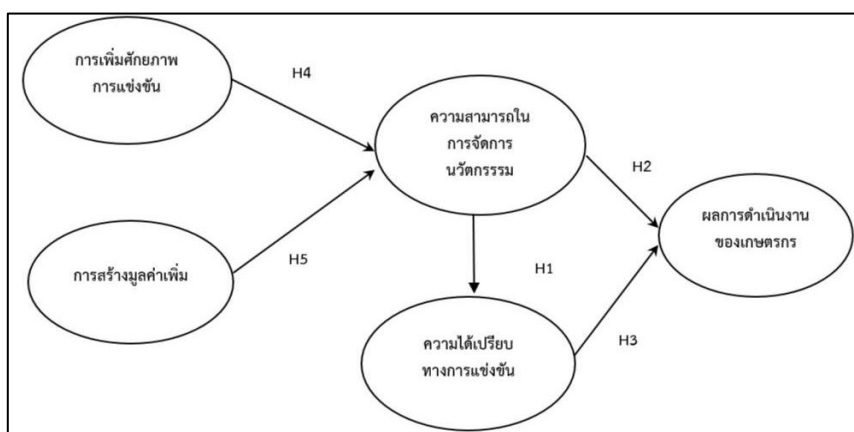
H 3 = ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับการผลการดำเนินงานของเกษตรกร

H 4 = การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความสามารถในการจัดการนวัตกรรม

H 5 = การสร้างมูลค่าเพิ่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความสามารถในการจัดการนวัตกรรม

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างกรอบการวิจัย รูปแบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ มีวิธีวิจัยเชิงปริมาณ และการผสมวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอนหลักขั้นตอนแรกเป็นการวิจัยเชิงปริมาณการเพื่อศึกษาองค์ประกอบและรูปแบบของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกรจากนั้นใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อช่วยอธิบายและยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น (Creswell, 2017) หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) คือ ระดับบุคคล และมีวิธีวิทยาที่นำมาใช้ในการดำเนินการวิจัยดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ปลูกส้มโอในจังหวัดนครปฐม ประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 1,958 ราย (แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม, 2567) ซึ่งแบ่งเป็น หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ของการวิจัยครั้งนี้เป็นระดับบุคคล (Individual) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ เกษตรกรที่ปลูกส้มโอในจังหวัดนครปฐม ประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 1,958 ราย เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดตัวอย่าง คือ 10 - 20 เท่าต่อตัวแปรสังเกต 1 ตัวแปร (Hair et al., 2010) การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตจำนวน 17 ตัวแปร ได้กลุ่มตัวอย่างคือ จำนวน 170 - 340 กลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนเท่ากับ 340 กลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็น เกษตรกรที่ปลูกส้มโอในจังหวัดนครปฐม ประเทศไทย (แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม, 2567) สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ชั้นที่ 1 แบ่งเขตและอำเภอตามที่ตั้ง และครอบคลุมพื้นที่ และครอบคลุมพื้นที่จังหวัดนครปฐม ชั้นที่ 2 สุ่มเลือกเขตและอำเภอจากที่ตั้ง ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคือกลุ่มตัวอย่างเป็น เกษตรกรผู้ปลูกส้มโอเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัย

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายปิด ซึ่งในตอนแรก 1 เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) และสำหรับตอนที่ 2 - 4 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert (1967) และตอนที่ 5 เป็นคำถามแบบปลายเปิด และความสามารถในการจัดการนวัตกรรมของภูมิปัญญาท้องถิ่นในผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรส้มโออันนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนคือ 1) การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับวัตถุประสงค์รอบแนวคิดในการวิจัย ตลอดจนนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย และนำมาปรับปรุงข้อความจากนั้นหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้สูตร IOC (Index of Item Object Congruence) = $\sum R/N$ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 จากการทดสอบพบว่า ค่าดังกล่าวอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 สามารถนำมาใช้เป็นข้อความได้ (Rovinelli & Hambleton, 1976) 2) การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือจากการทดลองโดย (Try Out) กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 แห่ง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1984) โดยจากการทดสอบ พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.909 (Hair et al., 2010) และจากผลการทดสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยด้วยการตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่แบ่งตามรายด้านมีค่าระหว่าง 0.873-915 ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนด ดังนั้นแบบสอบถามดังกล่าวสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยได้

4. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติซึ่งประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM)

2) การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุด้วยการวิเคราะห์แบบ Path Analysis โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) และพิจารณาค่า χ^2 / df มีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนี CFI มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนี RMSEA และ ดัชนี RMR มีค่าต่ำกว่า 0.05 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่ง Hair et al (2010). จึงถือว่ารูปแบบนั้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้กำหนดผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) และตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) โดยวิธีการคัดเลือกด้วยวิธีการเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีประสบการณ์ เพราะสามารถตีความหมายได้เป็นอย่างดี (ชาย โพธิ์สีดา, 2564) โดยใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 15 คน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ เป็นเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอและเป็นประธานวิสาหกิจชุมชนส้มโอ เป็นเกษตรกรที่มีความหลากหลายมีความแตกต่างกันตามจำนวนเนื้อที่การเพาะปลูก คือ 10-20 ไร่ 21-30 ไร่ และมากกว่า 30 ไร่ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกไม่ต่ำกว่า 10 ปี

2. เครื่องมือ

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพการดำเนินการโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก ร่วมกับการศึกษาข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อเป็นแนวทางสัมภาษณ์เชิงลึก โดยให้วิธีวิทยาแบบปรากฏการณ์วิทยา ที่เน้นการหาความหมายโดยการมองผ่านจากสิ่งที่ปรากฏ ไปยังความหมายที่อยู่เบื้องหลังของสิ่งนั้น โดยมุ่งทำความเข้าใจความหมายประสบการณ์ชีวิตที่ได้ประสบเป็นหลัก (ชาย โพธิ์สีดา, 2564)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำหนังสือขออนุญาตหน่วยงานพร้อมกับแจ้งให้หน่วยงานรับทราบ นัดวันเวลา ที่จะเชิญผู้ให้ข้อมูลร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ บันทึกเสียงคำสนทนา พร้อมกับจดบันทึกรายละเอียดผู้ให้ข้อมูลทั้งนี้ไม่มีการอ้างชื่อผู้ให้ข้อมูลเพียงแต่ระบุเป็นข้อมูลมาจากกลุ่มสนทนาใด ผู้ให้ข้อมูลลำดับที่เท่าใด เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาแบบปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenological Approach) เป็นแนวทางในการศึกษามุ่งตีความ เพื่อความเข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ โดยผ่านกระบวนการการรวบรวมข้อมูลรวมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูล ที่มีความเข้มงวดในการวิเคราะห์และการตีความ โดยมีกรอบอย่างมีระบบ (ชาย โพธิ์สิตา, 2564) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาอย่างลุ่มลึก เพื่อที่จะได้มีความไวต่อทฤษฎี โดยการสร้างความเชื่อถือของข้อมูลโดยวิธีการตรวจสอบสามเส้า จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาสร้างข้อสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

พบว่า ระดับความเห็นในภาพรวมปัจจัยด้านต่างๆ ในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28, 4.23, 4.39, 4.24 และ 4.11 ตามลำดับ แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปร

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม	4.28	0.62	มาก
ความได้เปรียบทางการแข่งขัน	4.23	0.59	มาก
ผลการดำเนินงานของเกษตรกร	4.39	0.58	มาก
การเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน	4.24	0.62	มาก
การสร้างมูลค่าเพิ่ม	4.11	0.54	มาก

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์สถิติพหุตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์ Path Analysis เพื่อทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ซึ่งจากการทดสอบ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตทั้ง 17 ตัวแปร จำนวน 136 คู่ มีความสัมพันธ์และความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน และค่า Bartlett's test of Sphericity มีนัยสำคัญทางสถิติ (Bartlett's Test = 4815.117, df = 136, Sig = 0.000) ดังนั้น ตัวแปรเหล่านี้ไม่มีปัญหาภาวะร่วมพหุจึงมีความเหมาะสมที่จะสามารถนำไปวิเคราะห์โมเดลการวัดและโมเดลการวิจัยที่พัฒนาขึ้น (Hair et al., 2010)

ผลการวิเคราะห์โมเดล ผลการตรวจสอบพบว่า ค่า chi-square = 76.13 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.11 (p-value=0.11) ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.97 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (AGFI) เท่ากับ 0.94 ดัชนีทุกค่าผ่านตามเกณฑ์ที่ได้บ่งบอกได้ว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตัวแบบเชิงประจักษ์กับตัวแบบทฤษฎี (โมเดลต้นแบบ)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบ	ค่าที่คำนวณได้	แปลผล
Chi-square	76.13	ผ่านเกณฑ์
Chi-square/df	1.23	ผ่านเกณฑ์
df	62	ผ่านเกณฑ์
p-value	0.11	ผ่านเกณฑ์
CFI	1.00	ผ่านเกณฑ์
GFI	0.97	ผ่านเกณฑ์
AGFI	0.94	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	0.03	ผ่านเกณฑ์

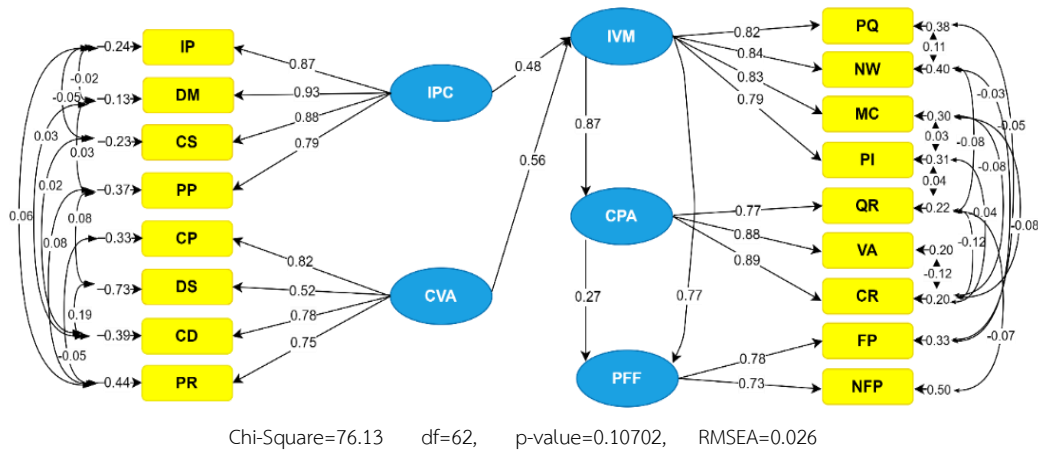
ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงอิทธิพลทางอ้อมและอิทธิพลรวม พบว่าตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของตัวแปรสาเหตุและผลลัพธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุ มีค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมโดยแบ่งตามสมมติฐานการวิจัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE)

ตัวแปรเชิงสาเหตุ	ตัวแปรผล								
	ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม (IVM)			ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CPA)			ผลการดำเนินงานของเกษตรกร (PFF)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
การเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน (IPC)	0.48**	-	0.48**	-	0.42**	0.42**	-	0.48**	0.48**
การสร้างมูลค่าเพิ่ม(CVA)	0.56**	-	0.56**	-	0.49**	0.49**	-	0.56**	0.56**
ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม (IVM)	-	-	-	0.87**	-	0.87**	0.77**	0.21**	0.98**
ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CPA)	-	-	-	-	-	-	0.27**	-	0.27**

**p<0.01; DE คือ อิทธิพลทางตรง; IE คือ อิทธิพลทางอ้อม; TE คือ อิทธิพลรวม

สรุปภาพรวมของการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลลัพธ์ของความสามารถในการจัดการนวัตกรรมที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร มีความสอดคล้องจากโมเดลที่สร้างขึ้นกับข้อมูลจริงได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลลัพธ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสามารถในการจัดการนวัตกรรมที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร
ที่มา: สุภารัตน์ พิมลรัตนกานต์ (2567)

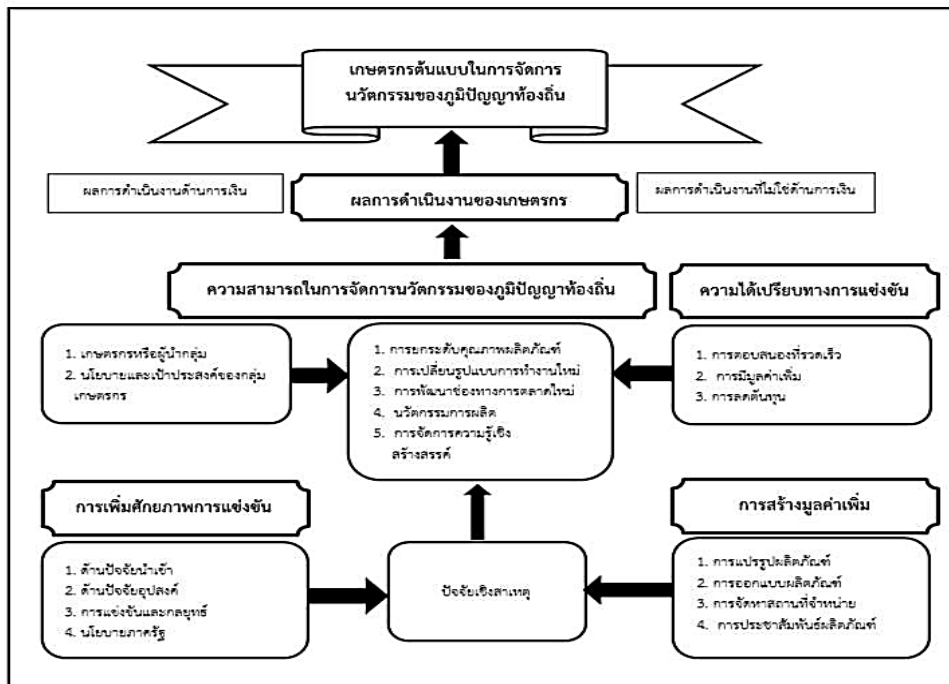
จากภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดล และตารางที่ 3 อธิธิพลทางตรง อธิธิพลทางอ้อม และอธิธิพลรวม พบว่า

- 1) ความสามารถในการจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน พบว่าความสามารถในการจัดการนวัตกรรม (IVM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CPA) ค่าอิทธิพลทางตรง (DE) = 0.87 และค่าอิทธิพลรวม (TE) = 0.87 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 1
- 2) ความสามารถในการจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับการผลการดำเนินงานของเกษตรกร พบว่าความสามารถในการจัดการนวัตกรรม (IVM) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร (PFF) ค่าอิทธิพลทางตรง (DE) = 0.77 และค่าอิทธิพลรวม (TE) = 0.77 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 2
- 3) ความได้เปรียบทางการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับการผลการดำเนินงานของเกษตรกร พบว่า ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (CPA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร (PFF) ค่าอิทธิพลทางตรง (DE) = 0.27 ค่าอิทธิพลรวม (TE) = 0.27 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 3
- 4) การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความสามารถในการจัดการนวัตกรรม พบว่า การเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน (IPC) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการจัดการนวัตกรรม (IVM) ค่าอิทธิพลทางตรง (DE) = 0.48 และค่าอิทธิพลรวม (TE) = 0.48 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 4
- 5) การสร้างมูลค่าเพิ่มมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความสามารถในการจัดการนวัตกรรมพบว่า การสร้างมูลค่าเพิ่ม (CVA) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการจัดการนวัตกรรม (IVM) ค่าอิทธิพลทางตรง (DE) = 0.56 และค่าอิทธิพลรวม (TE) = 0.56 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 5

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่ามีความคิดเห็นตรงกันเชิงเนื้อหาที่เกษตรกรมีความเข้าใจและมีแนวทางที่จะเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างรวดเร็ว โดยมีแนวทางการพัฒนารูปแบบความสามารถในการจัดการนวัตกรรม ส่งเสริมเทคโนโลยีใหม่มาช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดการนวัตกรรมของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มขีดความสามารถเพื่อให้มีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 3 รูปแบบองค์ความรู้ใหม่ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสามารถในการจัดการนวัตกรรมที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร
ที่มา: สุदारัตน์ พิมลรัตน์กานต์ (2567)

จากภาพที่ 3 รูปแบบองค์ความรู้ใหม่ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสามารถในการจัดการนวัตกรรมที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานโดยมีการส่งเสริมและผลักดันในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) การเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน โดยการส่งเสริมพัฒนาและผลักดันการปรับปรุงแผนงานเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขัน อบรมการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาระบบให้กับเกษตรกรเพื่อการแข่งขันและการใช้กลยุทธ์ในการแข่งขัน
- 2) การสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยการส่งเสริมพัฒนาและผลักดันการสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปแบบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่า การออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความทันสมัย การจัดหาสถานที่จำหน่ายรวมถึงการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์
- 3) การจัดการนวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ส้มโอ โดยให้นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างผลผลิตที่เกิดจากการแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ รวมถึงส่งเสริมการใช้สื่อสารทางการตลาดออนไลน์และแอปพลิเคชันใหม่ๆ ในการจัดจำหน่าย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสามารถในการจัดการนวัตกรรมมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการนำนวัตกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงขั้นตอนการให้บริการรวมถึงการสร้างแตกต่างเพิ่มบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า รวมถึงนวัตกรรมที่ได้จากการพัฒนาและนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ด้านเทคโนโลยีช่วยให้ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและที่สำคัญได้มาซึ่งผลกำไรของกลุ่มเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรพล วิจิตรวัฒนโกมล (2566) ที่แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการจัดการนวัตกรรมเป็นลักษณะของบุคคลหรือองค์กรที่สามารถบริหารจัดการภายในองค์กร มีการวางแผนงานระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรโดยอาศัยความสามารถในการจัดสรร

ทรัพยากร การสร้างแนวทางหรือวิธีการใหม่ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดประสิทธิผลและบรรลุเป้าหมายตามที่องค์กรกำหนดไว้

2. ความสามารถในการจัดการนวัตกรรม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการนำนวัตกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงขั้นตอนการให้บริการรวมถึงการสร้าง ความแตกต่างเพิ่มบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า อีกทั้งนวัตกรรม ที่ได้จากการพัฒนาและนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ด้านเทคโนโลยีช่วยให้ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันและที่สำคัญได้มาซึ่งผลกำไรของกลุ่มเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครภพ ทยานศิลป์ (2567) ที่แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมกระบวนการจัดการใหม่ที่ส่งผลอย่างมีประสิทธิภาพต่อการให้บริการซึ่งเป็นการปรับปรุงรูปแบบของการให้บริการใหม่สร้างความหลากหลายให้กับสินค้า ยกระดับการบริการและการสร้างมูลค่าเพิ่ม รวมถึงความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการพัฒนาสินค้าในกระบวนการใหม่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า

3. ความได้เปรียบทางการแข่งขัน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการความได้เปรียบทางการแข่งขันทำให้สามารถตอบสนองที่รวดเร็วให้กับลูกค้าได้ ในการปรับปรุงการบริการจากข้อเสนอแนะของ ลูกค้าอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า สามารถเพิ่มการมีมูลค่าเพิ่มได้เมื่อมีการนำเทคโนโลยีผลผลิตตลอดจนกระบวนการผลิตมาใช้ในการปฏิบัติงาน การลดต้นทุนมีการสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Community Enterprise Promotion Division, Department of Agricultural Extension (2020) ที่แสดงให้เห็นว่าความได้เปรียบทางการแข่งขันในการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นการนำผลผลิตมาแปรสภาพจากลักษณะเดิมไปเป็นกระบวนการผลิตซึ่งอาจเกิดจากการแปรสภาพตามธรรมชาติไหลต่างไปจากเดิมเพื่อใหตรงกับความต้องการของผู้บริโภคช่วยส่งเสริมให้เกิดอาชีพ เป็นการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มการสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตรไปสู่การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารชนิดใหม่วิธีการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น

4. การเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการจัดการนวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องจาก เกษตรกรมีเตรียมความพร้อมในเปลี่ยนแปลงในด้านการใช้เครื่องมือทางด้านดิจิทัลที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันธุรกิจที่ต้องพัฒนาเพื่อความเพื่อความอยู่รอด มีความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ รวมถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจในการประเมินศักยภาพในการแข่งขันทางธุรกิจในปัจจัยด้านการผลิตปัจจัยด้านอุปสงค์การแข่งขันและกลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chatwiryanont et al. (2021) ที่แสดงให้เห็นว่าศักยภาพในการแข่งขันและสร้างมูลค่าเพิ่มได้เนื่องจาก SMEs ใช้เงินทุนจำนวนไม่สูงมากมีการบริหารจัดการที่ไม่ซับซ้อนเมื่อเทียบกับกิจการขนาดใหญ่ ดังนั้นบทบาทของ SMEs จึงไม่ได้เป็นเพียงกิจการที่สนับสนุนการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทสำคัญในระดับธุรกิจภาคประชาชนที่นำไปสู่การกระจายรายได้ที่ดีขึ้นซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งต่อระบบเศรษฐกิจและสนับสนุนให้เศรษฐกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน

5. การสร้างมูลค่าเพิ่ม มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการจัดการนวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้เนื่องมา การสร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทั้งในด้านการออกแบบให้ทันสมัย การแปรรูปที่ลดขั้นตอนโดยการนำเรื่องของนวัตกรรมกระบวนการมาใช้ รวมถึงการหาสถานที่จำหน่ายในรูปแบบออนไลน์และการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของตลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Khamyingyong (2023) การสร้างมูลค่าเพิ่มจึงสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากการสร้างมูลค่าเพิ่มที่มากกว่าคู่แข่งทำให้ผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจมากขึ้น โดยเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นการเสนอผลประโยชน์ที่ผู้บริโภคต้องการ อีก

ทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากลูกค้าเพราะเชื่อมั่นในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มและทำให้องค์กรมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) เป็นข้อมูลให้เกษตรกรและภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมของเกษตรกรโดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมเอกชนตลอดจนสิทธิประโยชน์ต่างๆ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการทำงานของเกษตรกรให้ดีขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมที่ตรงตามความต้องการของเกษตรกรและความต้องการในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง มุ่งเน้นการส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรที่มีศักยภาพและมีความได้เปรียบอยู่แล้วก็จะสามารถต่อยอดระดับของการพัฒนาที่มีผลกระทบต่อภาพรวมของเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ในการวิจัยในอนาคต อาจนำกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ มาทำการศึกษากลุ่มตัวแปรควบคุม ได้แก่ มาตรฐานของธุรกิจ หรือแม้กระทั่งตัวแปรอื่น ๆ เพื่อทำการทดสอบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไรในเรื่องการจัดการนวัตกรรม เช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงยุคดิจิทัล กลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพการแข่งขันสร้างสรรค์ ดังนั้นในอนาคตจึงควรนำผลการวิจัยที่ได้ในครั้งต่อไปไปทำการศึกษาในอุตสาหกรรม เพื่อเปรียบเทียบและยืนยันผลการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชาย โปธิสิตา. (2564). *ศาสตร์และศิลป์การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพล วินิจวัฒนโกมล. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการจัดการนวัตกรรม ในองค์การ ภาครัฐไทย. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา*, 12(1), 1-17.
- แผนพัฒนาจังหวัดนครปฐม ปี 2566- ปี 2570. (2567). *ข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจจังหวัดนครปฐม*. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2567, จาก https://www.nakhonpathom.go.th/files/com_news_develop_plan/2022-06_befcd92133e762c.pdf.
- พรศิริ วิรุณพันธ์.(2567). การพัฒนากลยุทธ์การตลาดดิจิทัลเพื่อสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขัน. *วารสารมนุษยสังคมสาร*, 22(1). 161-167.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2565). *รายงานการศึกษาความเหมาะสมการ (Feasibility Study) การจัดตั้งเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก*. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2567 จาก <https://www.nesdc.go.th>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 -2570)*. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2567 จาก <https://www.nesdc.go.th>.
- อัศคภพ พยานศิลป์. (2567). การจัดการนวัตกรรมบริการประชาชน สำนักงานสรรพสามิตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารสหวิทยาการรัฐศาสตร์*, 2(1), 1-11.
- Astara, W. W., Budiarta, N. P., & Wesna, A. S. (2020). Legal politic of tourism village management based on local wisdom value of Pancasila's legal ideals. *International Journal of Entrepreneurship*, 24(5). Retrieved <https://www.abacademies.org/articles/legal-politic-of-tourism-village-managementbased-on-local-wisdom-value-of-pancasilas-legal-ideals-9853.htm>

- Biljana, D., Maja, I. D., Vinko, L. and Sandra, M. (2020). *The Impact of employees' commitment on organizational performances. Strategic Management, 25(3)*, 028-037.
- Chatwiriyant, T., Koolrojanapat, S. and Somjai, S. (2021). Enhancement of Sustainable Competitive Capabilities of Thai Clothing Entrepreneurs. *Journal of the Association of Researchers, 25(1)*, 271-287.
- Community Enterprise Promotion Division, Department of Agricultural Extension. (2020). *The importance of Creating Value Added Agricultural Products*. Retrieved January 12, 2020, from: <http://www.sceb.doae.go.th/data/ktank>
- Cresewell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2017). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks, CA: Sage publications.
- Cronbach, L. J. (1984). *Essential of psychology testing*. New York: Harper.
- Hair, J., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis*. 7thed. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education International.
- Khamyingyong, P. (2023). *Maximizing the Value of Material scraps and turning into Eco Products, Case Study: Home Decoration Products from Wood scraps*. [Master's thesis]. Bangkok University.
- Likert R. (1967). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York: McGraw-Hill company.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1976). *On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity*. Paper presented at the Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, San Francisco.
- Zainon, Saunah & Ismail, Rina & Ahmad, Raja & Shafi, Roslina & Misman, Faridah & Md Nawi, Sofwah & Mohamed Abdul Kadir, Juliana. (2020). Factors of Human Resource Management Practices Affecting Organizational Performance. *International Journal of Organizational Leadership, 9*, 184-197.

Translated Thai References

- Nakhon Pathom Province Development Plan 2023 - 2027. (2024). Information on growing economic crops in Nakhon Pathom Province. Retrieved March 28, 2024, from https://www.nakhonpathom.go.th/files/com_news_develop_plan/2022-06_befcd92133e762c.pdf. (in Thai)
- National Science and Technology Development Agency Ministry of Science and Technology. (2017). Report on the feasibility study for the establishment of a special economic promotion zone. Eastern Special Economic Corridor Innovation Zone. Retrieved March 28, 2024, from <https://www.nesdc.go.th> (in Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2024). economic development plan and National Society, Issue 13 (2023 -2027). Retrieved March 28, 2024, from <https://www.nesdc.go.th>. (in Thai)
- Phothisita, C. (2021). *The art and science of qualitative research*. Bangkok : Chulalongkorn University. (in Thai)

- Thayansin, A. (2024). Innovative Service Management of Excise Office in Three Southern Border Provinces Thailand. *Journal of Interdisciplinary Political Science*, 2(1), 1-11. (in Thai)
- Vinidwattanakomol, T. & Sangmahachai, S. (2023). Factors affecting the effectiveness of innovation Management in Thai public organizations. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 12(1), 1-17. (in Thai)
- Wirunphan, P. (2024). Digital Marketing Strategy Development to Competitive Advantage. *Journal of Humanities & Social Sciences*, 22(1). 161-167. (in Thai)